

Η ΕΝΑΡΘΡΗ ΜΕΤΟΧΗ

Η μετοχή όταν είναι έναρθη λειτουργεί ως ένα κοινό 'Ουσιαστικό'. Παίρνει την θέση του 'ουσιαστικού' και παίζει τον ρόλο του στην θέση που εκείνο έχει συντακτικά. Η έναρθη μετοχή, για παράδειγμα η μετοχή «ὁ λέγων», αναλύεται σε μία αναφορική πρόταση, της οποίας το ρήμα στην ν.ε. θα είναι είτε αρκτικού, είτε ιστορικού χρόνου, αναλόγως του αν η μετοχή αυτή εξαρτάται από ένα ρήμα αρκτικού ή ιστορικού χρόνου. Πιο συγκεκριμένα:

1. η μετοχή «ὁ λέγων»: μπορεί να μεταφραστεί είτε ως
  - a. «αὐτός που μιλάει», είτε
  - b. «αὐτός που μιλούσε»
2. η μετοχή «ὁ λέξων ἢ ὁ ἐρῶν»: μπορεί να μεταφραστεί είτε:
  - a. «αὐτός που θα μιλήσει», είτε:
  - b. «αὐτός που θα μιλούσε»
3. η μετοχή «ὁ εἰπών ἢ ὁ λέξας»: μπορεί να μεταφραστεί είτε:
  - a. «αὐτός που πει», είτε:
  - b. «αὐτός που εἶπε»
4. η μετοχή «ὁ εἰρηκώς»: μπορεί να μεταφραστεί είτε
  - a. «αὐτός που έχει πει», είτε
  - b. «αὐτός που εἶχε πει».

Ανεξάρτητα όμως από τις πιθανές μεταφράσεις μιας έναρθρης μετοχής, οι συντακτικές θέσεις που μπορεί αυτή η μετοχή να πάρει, είναι ανάλογη με τις αντίστοιχες συντακτικές θέσεις ενός ουσιαστικού. Δηλ. μια έναρθη μετοχή μπορεί να πάρει τις ακόλουθες συντακτικές θέσεις, και να γίνει:

(Α) ΕΝΑΡΘΡΗ ΜΕΤΟΧΗ ΩΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Μια πολύ κλασική και συνηθισμένη συντακτική χρήση της έναρθρης μετοχής είναι εκείνη του Υποκειμένου, είτε σε ρήμα σε πτώση φυσικά ονομαστική, είτε σε απαρέμφατα σε πτώση αιτιατική:

A.1 ΣΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ: «οἱ ἀεὶ μαχόμενοι ὑπὲρ πατρίδος εὐκλεῖς γίγνονται = *Εκείνοι οι οποίοι πάντοτε μάχονται υπερασπιζόμενοι την πατρίδα τους, γίνονται ένδοξοι*».

A.2 ΣΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ: «Δίκαιόν ἐστί τοὺς ἀεὶ μαχομένους ὑπὲρ πατρίδος εὐκλεῖς γίγνεσθαι = *Εἶναι δίκαιο εκείνοι οι οποίοι πάντοτε μάχονται υπερασπιζόμενοι την πατρίδα τους, να γίνονται ένδοξοι*»

(Β) ΕΝΑΡΘΡΗ ΜΕΤΟΧΗ ΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Στην περίπτωση που μία έναρθη μετοχή λειτουργήσει ως Αντικείμενο σε ρήμα, τότε η πτώση της μετοχής ενδέχεται να είναι, όπως και του Ουσιαστικού, είτε σε Αιτιατική, που είναι και το πλέον σύνηθες, είτε όμως και σε Γενική, είτε και σε Δοτική:

(B.1) ΣΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ: «Οἱ νόμοι κολάζουσιν τοὺς παρανομοῦντας = *Οι νόμοι τιμωροῦν εκείνους οι οποίοι παρανομοῦν*»

(B.2) ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΜΝΗΜΗΣ – ΛΗΘΗΣ: «Οὐ ποτε λήσομαι τῶν ὁμοσάντων ψευδῶς = *Ποτέ δεν θα ξεχάσω εκείνους οι οποίοι ορκίστηκαν ψέματα*». Και: «Οὐ δεῖ ἡμᾶς ἀμελεῖν τῶν δεόντων = *Δεν πρέπει εμεῖς να παραμελούμε εκείνα που είναι αναγκαία*»

(B.3) ΣΕ ΔΟΤΙΚΗ: «Δεῖ ἀεὶ βοηθεῖν τοῖς δεομένοις = *Πρέπει πάντοτε να βοηθούμε εκείνους που έχουν ανάγκη*».

(Γ) ΕΝΑΡΘΡΗ ΜΕΤΟΧΗ ΩΣ ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΣ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ - ΕΠΙΘΕΤΟΥ

Η έναρθη μετοχή μπορεί να γίνει:

Γ.1 ΓΕΝΙΚΗ ΚΤΗΤΙΚΗ: «αἱ νῆες αὐτὰ εἰσὶ τῶν νενικηκῶν = *τα πλοία αυτά ανήκουν σ' εκείνους οι οποίοι νίκησαν*»

Γ.2 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΤΙΚΗ: «Σωκράτης ἦν ὁ σοφώτατος τῶν διατριβόντων ἐν φιλοσοφίᾳ = *Ο Σωκράτης ἦταν ο πιο σοφός ανάμεσα σ' εκείνους οι οποίοι ασχολούνταν με την φιλοσοφία*»

Γ.3 ΓΕΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ: «Ὁργὴ μεγίστη ἐγένετο τῶν γεγενημένων = *Μεγάλη οργή ξέσπασε εξ αιτίας εκείνων τα οποία είχαν συμβεί*»

- Γ.4 ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ: «ή μνήμη τῶν γεγενημένων λύπην ἐπέφερον = η ανάμνηση εκείνων τα οποία είχαν συμβεί, έφερε λύπη»
- Γ.5 ΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ: «οἱ λόγοι των ὁμιλησάντων περι πολέμου ἦσαν = οι ομιλίες εκείνων που μίλησαν, αναφέρονταν στον πόλεμο».
- Γ.6 ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ: «Σωκράτης ἦν σοφώτερος πάντων τῶν διατριβόντων ἐν φιλοσοφία = Ο Σωκράτης ἦταν περισσότερο σοφός συγκριτικά με όλους, όσοι ασχολούνταν με την φιλοσοφία».

(Δ) ΕΝΑΡΘΡΗ ΜΕΤΟΧΗ ΩΣ ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Εδώ πρέπει να προσέξουμε πως η συγκεκριμένη μετοχή δεν έχει καμία σχέση με την «Επιρρηματική» μετοχή, ας πούμε την 'αιτιολογική' ή την 'χρονική', διότι αυτές είναι «άναρθρες». Άλλο πράγμα είναι η 'έναρθρη' μετοχή που λειτουργεί ως 'ετερόπτωτος' επιρρηματικός προσδιορισμός, κι άλλο είναι η 'άναρθρη' μετοχή που λειτουργεί ως 'επιρρηματική'. Γι' αυτό δεν πρέπει εδώ να υπάρξει σύγχυση. Υποθετικά η 'έναρθρη' μετοχή μπορεί να πάρει την θέση οποιουδήποτε ουσιαστικού το οποίο λειτουργεί επιρρηματικά, και το οποίο δηλώνει μία μορφή επιρρηματικής σχέσεως. Όμως επειδή η μετοχή παρουσιάζει το νόημά της ως ένα 'σύνολο' προσώπων ή πραγμάτων, δεν είναι συνήθης η χρήση της σ' αυτήν την κατηγορία. Ενδεικτικά παρουσιάζω την χρήση της έναρθρης μετοχής ως γενική & δοτική της 'αιτίας':

- Δ.1 ΓΕΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ: «Ἄπαντες ὠργίσθημεν τῶν γεγενημένων = Ὅλοι εξοργισθήκαμε ἐξ αιτίας εκείνων τα οποία είχαν συμβεί»
- Δ.2 ΔΟΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ: «Ἄπαντες ἡμεῖς ἤχθημεν τοῖς γεγενημένοις = Ὅλοι εμεῖς λυπηθήκαμε με αυτά τα οποία συνέβησαν».

(Ε) ΕΝΑΡΘΡΗ ΜΕΤΟΧΗ ΩΣ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Πρόκειται για την χρήση της μετοχής, όταν αυτή απαντά ανάμεσα σε ένα άρθρο και σε ένα ουσιαστικό. Σ' αυτήν την περίπτωση η μετοχή λογίζεται ως Επιθετικός Προσδιορισμός. Η εμφάνισή της μπορεί να γίνει σε οποιαδήποτε πτώση και αριθμό. Π.χ. στην περίπτωση που έχουμε: «ὁ αἰρεθεὶς στρατηγός = Ο στρατηγός ο οποίος εκλέχτηκε», το άρθρο πηγαίνει τόσο στην μετοχή «αἰρεθεὶς», όσο και στο ουσιαστικό «στρατηγός», και η μετοχή εν προκειμένω λειτουργεί ως Επιθετικός προσδιορισμός στο «στρατηγός».

Δείτε μια σειρά από μετοχές ανάμεσα σε άρθρο και ουσιαστικό:

«τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν = τὴν ναυμαχία, ἣ ὁποία ἔγινε», «ἀπὸ τῆς προκειμένης..ξυμμαχίας = ἀπὸ τὴν συμμαχία, ἣ ὁποία βρίσκεται μπροστά μας», «ἐς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον = προκειμένου για τον πόλεμο που πρόκειται να συμβεί, και ο οποίος δεν είναι του παρόντος», «τοὺς προσήκοντας ξυμμάχους = τοὺς συμμάχους οἱ ὁποῖοι μας ταιριάζουν», «πρὸς τε τὴν γεγενημένην ξυμφορὰν = σε σχέση με τὴν δυστυχία ἣ ὁποία ἔχει συμβεῖν», «τοὺς γιγνομένους δασμούς = τοὺς φόρους τοὺς ὁποῖους συλλέγουμε», «ἐκ τῆς καομένης χώρας = ἀπὸ τὴν περιοχή ἣ ὁποία καίγεται», «τοῦ προσιόντος κινδύνου = του κινδύνου ο οποίος πλησιάζει», «διὰ τὴν παροῦσαν ξυμφορὰν = ἐξ αιτίας τῆς δυστυχίας ἣ ὁποία εἶναι τωρινή», «τὴν παροῦσαν τύχην = τὴν τύχη ἣ ὁποία εἶναι τωρινή».

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η μετοχή λογίζεται ως Επιθετικός προσδιορισμός, και μεταφράζεται ως μία αναφορική πρόταση.